

Iskaj vsak dan razen sobot, nedelj in praznikov.
Issued daily except Saturdays, Sundays and Holidays.

PROSVETA

Uredniški in upravljalni prostori:
2657 S. Lawndale Ave.
Office of Publication:
2657 South Lawndale Ave.
Telephone, Rockwell 4904

CHICAGO, ILL., TOREK, 7. MAJA (MAY 7), 1935. Subscription \$6.00 Yearly. STEV.—NUMBER 89
Cena lista je \$6.00
Entered as second-class matter January 16, 1933, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

Diktatura je zmagala pri "svo- bodnih" volitvah v Jugoslaviji

evtičeva vlada naznanila, da je njena lista do-
bila 80 odstotkov vseh glasov. Lista "Zveze
delovnega ljudstva", na kateri so kandidirali
socialisti, je bila razveljavljena že pred dese-
timi dnevi. Ameriški poročevalec, ki je bil are-
tiran v Zagrebu, je izvedel, kako so manipuli-
rali glasove

Belgrad, 6. maja. — Današnje
poročilo se glasi, da je
odločanje štetje glasov potrdilo
počjo vest o veliki zmagi vla-
de. Ob tem poročilu je
prejeto 70% glasov in
glasov, oddanih po vsej dr-
žavi, je bilo oddanih za listo mi-
nistrskega predsednika dr. Bo-
židava Jevtiča. Volitve so bile
nepravilne.

(Poročilo, poslano iz Zagreba
skupnemu dnevniku "The Chi-
cago Daily News", pravi, da je
poročevalec tega lista, Reginald
Hendland, večeraj obiskal več
američanov na Hrvaškem in povsod
kljub javnim volitvam je na-
veliko navdušenje za opozi-
cijo, katero je vodil dr. Maček.
Zanimajega dvoma ni, zatrjuje
poročevalec, da je na Hrvaškem
agala dr. Mačkova lista z o-
mno večino. Ko se je poroče-
valec vrnil v Zagreb, so ga ta-
retili in mu prepovedali
prijavit v Ameriko poročilo,
ne da izjavah voditeljev o-
pozicije; rekli so mu, da mora
biti zapustiti Jugoslavijo ali
odpotovali v Belgrad, kjer bo
imel uradno poročilo o volilnem
rezultatu. Poročevalec se je od-
dal v Belgrad.)

Vest o drhalskem nasilju potrjena

Komunisti zahtevajo fe-
deralno zaščito za žrtvi

Gallup, N. M., 6. maja. — Bene
Tohe, Indijanec iz rodu Navajo,
državna policija in časopisni po-
ročevalci so potrdili storijo o u-
grabljenju delavskega odvetni-
ka Davida Levinsona in Rober-
ta Minorja, bivšega urednika
komunističnega lista "Daily
Worker" in s tem ovrgli obdol-
žitev, ki jo je izrekel C. P. Mc-
Intosh, pomožni distriktni prav-
nik, da je vsa stvar izmišljena.
Levinson in Minor sta bila u-
grabljena zadnji četrtek, ko sta
stala pred nekim hotelom v Gal-
lupu, po skupini zakrinkanih mo-
ških, ki ju je posadila v avto-
mobil in odpeljala v puščavo.
Tam ju je drhal pretepla in pu-
stila. Žrtvi je potem našel ome-
njen Indijanec, ki ju je odpeljal
v bolnišnico, kjer sta dobili prvo
pomoč.

Indijanec, državna policija in
reporterji so večeraj našli dovolj
dokazov, ki potrjujejo storijo o
ugrabljenju. V pesku so se po-
znali sledovi ugrabiteljev in tudi
štiri kapuce, katere so nosili in
katere se ujemajo z opisom Le-
vinsona in Minorja.
Oba, Levinson in Minor, sta
prišla v Gallup kot reprezentan-
ta Mednarodne delavske obram-
be, da zastopata rudarje, ki so
jih avtoritete obtožile umora še-
rifa M. R. Carmichaela in dveh
drugih oseb v zvezi z nedavnimi
izgredi, ki jih je izzvala evikcija
nekega brezposelnega rudarja iz
kompanijske hiše.

New York, 6. maja. — Earl
Browder, tajnik komunistične
stranke, je po telefonskem raz-
govoru z Minorjem brzojavno
pozval predsednika Roosevelta
in justičnega tajnika Cumming-
sa, naj pošljeta federalno stra-
žo v Gallup, ki naj štiti Minor-
ja in Levinsona. Browder je de-
jal, da je governor Tingley od-
poklical oboroženo stražo, ki je
varovala dvojico.
merah ne sprejme mandata, če-
prav bi mu ga vlada podelila.)

Domače vesti

Nov grob v Kansasu
Frontenac, Kans. — Dne 2.
maja je umrl John Mraz, star 69
let in doma iz St. Ruperta pri
Celju. V Ameriki je bil 29 let
in član SNPJ je bil 28 let. Tu
zapuša ženo, ki je že več let bo-
la, sina, tri hčere, dva zeta, si-
naho in dva svaka.

Mlad član umrl
Orient, Ill. — William Petrich,
star 18 let in rojen v Oglesbyju,
Ill., je umrl po boleznih, ki je tra-
jala samo teden dni. Bil je član
mladinskega oddelka SNPJ in ob
zadnjem novem letu je presto-
pil v oddelek odraslih.

Podlegel poškodbam na cesti
Cleveland. — Jakob Turk, ki
je bil zadnji teden težko pobit
pri avtni nezgodi, je te dni u-
mrl. Star je bil 64 let in doma
iz Topola pri Blokah. V Ameri-
ki je bil 36 let in tu zapuša že-
no, tri sinove in štiri hčere.

Cerkev oropana
Forest City, Pa. — Tukajša
slovenska cerkev sv. Jožefa je
bila oropana na belo nedeljo.
Neznani tatovi so odnesli mon-
štranco, kelih, kip sv. Antona in
več drugih predmetov. Najbrž
so bili tuji, ki so takoj odnesli
pete iz naselbine.

Nova hrvaška dvorana
Cleveland. — Hrvatje grško-
katoliške veripovedi v Cleve-
landu so zadnji nedeljo ob veli-
ki slovesnosti odprli svojo novo
dvorano na E. 36. ulici in Supe-
rior ave.

Nov grob v Michiganu
Newberry, Mich. — Frank
Skerjak, doma iz Pijave gorice,
je umrl v bolnišnici za pljučnico.
Bolani je bil samo šest dni. Tu
zapuša sestro, v Minnesoti pa
brata.

Star farmar umrl
Hickman, Del. — Po daljši bo-
lezni je tukaj umrl farmar Frank
Junec, star 68 let in doma s Pla-
nine pri Rakeku. V Ameriki je
bil 30 let in tu zapuša ženo.
Prej je delal v premožnostih v
Penni.

Nov grob v starem kraju
Cleveland. — John Žnidaršič
je prejel žalostno vest, da je v
Cesti pri Dobrem polju umrl
njegov oče Janez Žnidaršič. V
Ameriki zapuša poleg sina tudi
dve sestri in brata.

Žagarja zmagala v tekmi
Little Falls, N. Y. — Dva slo-
venska gozdarska delavca Her-
man Svašnik in Floyd Miklič sta
pred kratkim tekmovala v tu-
kajšnjem gledališču Rialto pri
žaganju hlodov (log sawing con-
test). Dva najboljša ameriška
gozdarja sta prežagala bruno v
treh minutah, toda Svašnik in
Miklič sta prežagala bruno iste
debelosti v 37 sekundah in odne-
sli nagrado.

Gonja proti tuje- zemskim delavcem

Navali na inozemce na
zapadu

Santa Fe, N. M. — (FP) —
Federalni uradniki so s sode-
lovanjem okrajnih avtoritet obno-
vili gonjo proti tujezemskim de-
lavcem v Gallupu. Pod vodst-
vom federalnega deputaja so vr-
li v hiše mehiških delavcev ter
izvršili hišno preiskavo. Pet de-
lavcev je bilo pri tem aretiranih
in pridržanih za deportacijo. Vsi
ti aretiranci so imeli nastopiti
kot priče v prid rudarjem, ki so
obtoženi umora šerifa in dveh
drugih oseb v zvezi z izgredi
brezposelnih.

Nedavno je sem dospel N. D.
Collear, načelnik zveznega imi-
gracijskega biroja v El Pasu,
Tex., iz česar sklepajo, da se bo
proces glede deportacije šestih
drugih nedržavljanov kmalu o-
tvoril. Trije od teh so bili tudi
obtoženi umora, potem pa je bi-
la obtožnica proti njim umak-
njena radi pomanjkljive evi-
denca. Nekaj dni kasneje so
jih federalne avtoritete po-
novno aretirale in bodo naj-
brž vsi deportirani. Med temi je
tudi J. Pallares, distriktni orga-
nizator Lige mehiških delavcev.
On je nedavno vodil delavske de-
monstracije proti uveljavljenju
nacrta o kriminalnem sindikaliz-
mu in si je s tem nakopal so-
vrtaštvo reakcije.

Rdeči prapor v kralje-
vski paradi v Londonu
London, 6. maja. — Pri da-
našnjem veliki paradi ob proslavi
25-letnice vladanja kralja Geo-
rgeja V., v kateri sta se kralj in
kraljica ceremonijalno peljala v
katedralo sv. Pavla, se je nena-
doma na pročelju neke hiše po-
javila rdeča zastava z napisom
na eni strani "Slavno vladanje
— brezposelnost, glad in vojna",
na drugi strani pa: "Delavci
vseh dežel, združite se." Policija
je brž odstranila prapor.

Junak "Ameriške tragedije" umrl na električnem stolu

Bellefonte, Pa. — Dvaindvaj-
setletni Robert Allen Edwards
je bil v ponedeljek zjutraj usmr-
ten na električnem stolu v tu-
kajšnji jetnišnici. Edwards, ki
so ga primerjali junaku v Drei-
serjevi tragični noveli "Ameri-
ški tragediji", je lansko poletje
med kopanjem utopil svojo lju-
bico Fredo McKeechnie, ki je bi-
la noseča.

Kriza srebra uda- rila republiko Peru

Lima, Peru (Južna Amerika),
6. maja. — Kriza srebrne valute,
ki je sledila podraženju srebra v
Združenih državah, je zadela tu-
di Peru. Vlada je odredila tiska-
nje papirnatega drobiža, da na-
domesti pomanjkanje srebrnega
denarja.

RELIFNA KRIZA PRETI V ČIKA- ŠKEM OKRAJU

175,000 osebam preti
stradanje, ker so sred-
stva za oskrbo bed-
nih izčrpana

84 DRUGIH OKRA-
JEV PRIZADETIH

Chicago, 6. maja. — Okrog 50-
600 družinam v okraju Cook
(Chicago) preti stradanje, ako
ne bodo reliefne avtoritete do-
bile nadaljnjih fondov za nasičevanje
rezevov. Te družine predstav-
ljajo okrog 175,000 oseb, grupo,
ki bo najbolj občutila posledice
relifne krize v Illinoisu. Zadnji
podpora so te družine prejele 26.
aprila in sedaj so reliefni skladi
izčrpani.

Illinoiska reliefna komisija in
okrajni uradniki bodo danes pod-
vezli korake, da zagotovijo nadalj-
njo podporo revežem. Prodaja re-
lifnih bondev zadnji teden je
prinesla \$1,200,000 in preosta-
nek te vsote bodo porabili za na-
kup živil najbolj potrebnim dru-
žinam. Zaeno bodo pritisnili na
nižjo zbornico državne legislatu-
re, da sprejme načrt, ki določa
povišanje kupčijskega davka z
dveh na tri odstotke. Razprava
o tem načrtu se bo danes obno-
vila, in če bo sprejet z zadostno
večino, bo država dobila iz tega
vira \$3,000,000 mesečno, vsoto,
ki jo zahteva federalna reliefna
administracija. Hopkins, načel-
nik federalne reliefne administra-
cije, je pred nekaj dnevi nazna-
nil, da mora Illinois prispevati
to vsoto v reliefni sklad, drugače
ne bo dobila denarja iz federal-
ne blagajne.

Trije nadaljnji illinoiski okra-
ji bodo morali danes zapreti re-
lifne urade. Ti so Grundy, Peo-
ria in Jackson. S tem bo številu
okrajev, ki so lporabili že vsa
sredstva, naraslo na 84.

Governor Horner izvaja silen
pritisak na člane nižje zbornice,
da odobre zvišanje kupčijskega
davka. Pri zadnjem zasедanju
je načrt dobil 88 glasov, za spre-
jetje pa je treba 103 glasova.
Robert J. Dunham, načelnik illi-
noiske reliefne komisije, je dejal,
da je situacija resna in da bo
morala država nekaj storiti za
ublažitev bede 1,300,000 ljudi v
Illinoisu, ki so odvisni od relifa.

RAZNI PRISTAŠI 'TRETJE STRANKE' KONFERIRAJO

Washington, D. C., 6. maja. —
Pristaši raznih "levih kril" kon-
ferirajo za zaprtimi vrati v ho-
telu zadnje tri ali štiri dni o
možnosti "tretje stranke" pri
predsedniških volitvah v prihod-
njem letu. Progressivni in far-
mer-laboritski kongresniki iz
Wisconsinia in Minnesote, sena-
torja La Follette in Nye ter min-
nesotski governor Olson vodijo
konferenco. "Kingfisha" ni sra-
ven, ker ga ne marajo in Cough-
lin je sporočil, da ne imeti no-
bene zveze s tem gibanjem "tre-
tje stranke". — Coughlin je v ne-
deljo v svojem govoru pozval
pristaše svoje "Unije za socialno
pravičnost", naj poplavijo senat
s telegrami za sprejetje Patma-
novega zakonskega nacrta za vo-
jaški bonus.

Vihar usmrtil 400 ljudi v Braziliji

Bahia, Brazilija, 6. maja. — O-
krog 400 oseb je mrtvih, 400
ranjenih in več tisoč brez do-
ma po silnem viharju z nalivi,
ki je divjal v tukajšnjem okrož-
ju zadnjih pet dni. Večino po-
nesrečencev je odnesla voda, ki
je poplavlila nižine. Vihar je iz-
ruval gozdove in sadovnjake ter
razdril železniško in telegrafsko
zvezo.

Noetova gora se spremenila v vulkan

Istanbul, 6. maja. — Gora A-
rarat v Armeniji, na kateri je
po biblijski pravljici Noetova
barka nasedla po vesoljnem po-
topu, je začela bruhati lavo. Po-
tresni sunki v okolici te gore ob-
turško-ruski meji se ponavljajo
in številu mrtvih je morda pre-
korajlo tisoč.

Nova vstaja gro- zi na Filipinih

Gibanje za neodvisnost

Manila, Filipinski otoki, 6. ma-
ja. — Tu so se pričele širiti go-
vorice, da ekstremisti, takozva-
ni sakdalisti, ponovno koncen-
trirajo svoje sile v gorovju v
bližini kapitola. Mobilizirali so
armado več sto mož proti otoški
policiji, ki je zadržala prvi revolu-
cionarni izbruh zadnji petek.

Joseph R. Hayden, nadome-
stjuči governor, je podal izjavo,
v kateri naglašala, da ni izgle-
dov za novo revolto, toda polci-
ja je pripravljena na vse eventual-
nosti. Celu v Manili, kjer se
nahaja osem tisoč dobro oboro-
ženih ameriških vojakov, policija
patruljira ulice. V bitki med po-
licijo in rebeli v preteklem tednu
je bilo ubitih okrog 60 rebelev
in veliko številu ranjenih.

Otoška vlada je naznanila, da
je bilo 250 vodilnih rebelev are-
tiranih, med temi dva člana le-
gislatuve. V provincah Bulacan
in Laguna so pričele funkcionir-
ati posebna sodišča, ki sodijo
vstake. Teofilu Sison, tajnik no-
tranih zadev, je naznanil, da bo
stranka sakdalistov proglašena
za protipostavno. Policija je za-
plenila tudi tiskovine, v katerih
so rebeli propagirali popolno ne-
odvisnost Filipinov.

Aretacije župnikov in nun v Nemčiji

Berlin, 6. maja. — V katoli-
ških krogih v Nemčiji narasla
velika nervoznost. Ob koncu
prejšnjega tedna je nacijska po-
licija zaplenila vse cerkvene li-
ste, ki so objavili pastirski list
pruskih škofov. V tem listu so
škofje kritizirali sklep vlade, ki
je odredila, da se čez poletje vsa
mladina v mestih, tudi katoliška,
preseli na kmete pod vodstvom
nacijev. V Dortmundu so areti-
rali opatičo katoliškega nunske-
ga klostra na obtožbo, da je po-
siljala nemško valuto čez mejo.
Zadnji mesec je bilo aretiranih
okrog 20 menihov in nun na pod-
lagi iste obtožbe.

AVTNI DELAVCI HOČEJO GLASO- VANJE O STAVKI

Delavski department
odobril načrt. Avtna
unija v Flintu od-
godila stavko

STAVKOVNO GIBA-
NJE POJEMA

Toledo, O., 6. maja. — Organi-
zirani avtni delavci, ki so zastav-
kali v tukajšnji tovarni Chevro-
let Motor Co., so večeraj apelirali
na zvezni delavski department,
naj odredi volitve, pri katerih
naj bi se delavci izrekli za ali
proti odobritvi predloga družbe
glede končanja stavke.

Edward McGrady, pomožni
tajnik delavskega departmeta,
je prejel zadevno sugestijo od
Francisa J. Dillona, organiza-
torja Ameriške delavske fede-
racije. McGrady je dejal, da je
načrt sprejemljiv za njegov de-
partment nakar je odpotoval v
Detroit, kjer se bo sestal z W.
Knudsenom, podpredsednikom
General Motors Corp.

Neka neodvisna organizacija
avtnih delavcev je večeraj imela
shod, na katerem je bila izreče-
na sugestija naj delavci pri taj-
nih volitvah odločijo o predlo-
gu avtne družbe, ki med drugim
uključuje zvišanje mezde za pet
odstotkov, enforisanje starost-
nih pravic v smislu odloka vlad-
nega odbora, konference med re-
presentanti avtnih delavcev in
upravo in zagotovilo, da družba
ne bo zapostavljala članov delav-
skih tovarniških komitejev.

Detroit, Mich., 6. maja. — M.
E. Coyle, predsednik Chevrolet
Motor Co., je večeraj naznanil,
da je prejel petico, katero so
podpisali reprezentanti neodvis-
ne (kompanijske) avtne unije v
Toledu in v kateri izražajo že-
ljo, naj družba obnovi obrat v
toledski tovarni.

Flint, Mich., 6. maja. — Člani
krajnevnje unije avtnih delavcev,
pridružene Ameriški delavski fe-
deraciji, so sinoči odglasovali za
odgovode stavke, dokler ne bo-
do toledski stavkarji izrekli svo-
jega mnenja o predlogu Chevro-
let Motor Co., v katerem jim je
ponudila več koncesij.

MEHIŠKI KON- GRES PREISKU- JE TERORIZEM

Mexico City. — Vsled prote-
sta Mehiške kmetake federacije,
ki trdi, da je bilo nad štiriato
kmetov umorjenih v državi Ta-
maulipas, odkar je na čelu dr-
žavne vlade governor Rafael
Villarreal, je kongres odredil
preiskavo. Federacija je poslala
protest v zvezi z nedavnim na-
siljem, ko je bilo šestnajst nje-
nih članov, ki so se zbrali na sho-
du v Las Vallas, umorjenih.

Kongresna preiskava bo poleg
umorov skušala ugotoviti tudi
vzroke drugih abnormalnosti v
Tamaulipas. Kmetje v tej dr-
žavi so se namreč razdvojili v
dve grupi, ena od katerih podpi-
ra bivšega predsednika Portesa
Gila, ministra zunanjih zadev v
Cardenasovem kabinetu, druga
pa governorja Villarreala.

Francoski premier Flandin pobit

Pariz, 6. maja. — Francoski mi-
nistrski predsednik Pierre Flan-
din in njegova žena sta v sobo-
to komaj ušla smrti v težki ay-
ni koliziji. Flandin si je zlomil
levo roko in žena je bila ranjena
na glavi in nogah. Nesreča se je
zgodila, ko se je premier vozil v
svojem avtu v svoje domače me-
sto D'Amery, v katerem je župan
in kjer je bil ponovni županski
kandidat pri večerajšnjih obč-
inskih volitvah. Oba so odvedli v
bolnišnico.

Od leve na desno: Anthony Eden, angleški odposlanec, diktator Stalin, sovjetski premier Mo-
lotov, britski poslanik v Moskvi Chilton in Maksim Litvinov, sovjetski komisar za zunanje zade-
ve, ki so se nedavno sestali na konferenci v Moskvi.

Vesti iz Jugoslavije

(izvirna poročila iz Jugoslavije.)

V SKUPNO SMRT

Novo mesto, 17. aprila.—Za nekaj dni sta v Kostanjevici na Dravi poznani tuje in tujčane, ki sta se nastanili v nekem tamošnjem hotelu. Nihče se ne bi spomnil nad tem na videz običajnem parom, če bi nekateri ne bili spoznali v tujcu okrog 30 let starega brivskega mojstra Karla Molana, ki ima brivnico pri kolodvoru v Brezicah in o katerem so vedeli, da je poročen in da ga njegova žena že nekaj dni pogreša. Zato so razločno s tem večjim zanimanjem obkroževali njegovo elegantno spremljevalko staro okrog 25 let.

Danes dopoldne sta se oba prenehala po okolici. Tik pred hotelom se je šel Molan brit v kolo, ki ga je spremljevalka počasi odšla na mestno pokopališče, kjer sta se ustavila na grobu njegove matere. Trenutno sta odjeknila dva revolverja. Molan je zadel svojo spremljevalko v srce, ona je bila pri prči mrtva. In tudi sam si je sprožil krogi v desno senco, tako da je nekaj sekund nato umrl. Strela so bili ljudje v neposredni bližini in kmalu se je na pokopališču zbrala vrsta množica ljudi, ki je na vse načine komentirala smrt lehe valje ljubice.

Četiri ure po tragičnem dogodku se je pripeljal s kolesom Kostanjevico nekdo neznanec. Razvedoval je za svojo ženo. Ljudje mu niso vedeli dati pravega odgovora. Nazadnje so mu povedali, da sta Molan in njegova spremljevalka pred nekaj minutami šla prostovoljno v smrt na pokopališče. Neznavec je takoj odhitel tja in spoznal v ruplu Molanove spremljevalke svojo lastno ženo. Bila je mati vseh nedolžnih otrok. Moža je sgrabil krčevit jok.

Kakor se je pozneje izvedelo, bila Molanova spremljevalka njegova lastna svačinja. Žive je pri njem v Brezicah, njen mož pa je odhajal po opravkih Zagreb in se koncem vsakega tedenja vračal domov.

Elektrika je ubila očeta petih otrok

D. M. v Polju, 16. aprila.—Čevljski papirnici se je danes zgodila prijetna smrtna nesreča, ki je zaradi svoje težke narave napravila na vse prebivalstvo najzlastnejši vtis. 44-letni ključavničarski pomočnik Jakob Zulovec je bil zaposlen za nekaj popravil pri parnem kotlu v tovarni, pa se je med delom zadel ob špulo generatorja, ki kroži po nji električni tok. Zulovec se je pri prči zgrudil, čeprav je na pomoč poklicali zdravnik dr. Jenko, ki je prišel iz kraja nesreče, ni bilo nobene šanse več. Mrtvega so tovariši na nosilnici odnesli domov, kjer ga je poleg obupane vdove prejela s srce trgajočim jokom in nepreklicnimi otroci.

Boj pri Rovišču pred sodniki

Novo mesto, 16. apr.—Pred vsemirnim okroglim sodiščem se danes zagovarjali štirje mladeniči, ki so letos 3. marca sili pobili 65-letnega upokojenega rudarja Ovsenka, ki jim je priključujoč padel v roke, ko se je svojo ženo in malik nečak iz Service selil v Dobravo pri Skočjanu, da bi tam v miru preživel svoje življenje. Pohišeno družino starega rudarja sta prevzela dva voznika, ki sta v nedolgi pred nekdo gostilno našli na steni fantje, ki so tam opazili. Fantje so bili že precej mladi in so se najprej prepirali med seboj, ko pa so zagledali mladeniča, se je vsa njihova podoba močnega obrnila proti njemu. Podjani fantje voznikov starega rudarja niso niti poznali, a so vendar brez vsakega razloga koncem prežreli ude. Na drugo prebrčali, a ko sta mladeniča napadla nadaljevala pot do Brezic, je bil za vas spet mladenič pod našino družbo. Najprej se je od mladeničev, ki so bili potegniti v jarek, odšel v ročaj voznikov. Na drugo pa sta dva voznika v jarek potegnili in sta klicala: "Zdaj se vrčite s koli na-

na Jevtičevi listi. Tiska se dnevnik v tiskarni Merkur, ki je last banovine in v kateri se je tiskal tudi dnevnik "Jugoslovan", ki je začel izhajati po nastopu šestojanuarskega režima; a je po dveh letih ali še prej prenehal izhajati. Novi dnevnik, ki so se zanj tako dolgo pripravljali, ni prinesel nič novega. Je glasilo vladnih pristavev, posebno pa stoji za njim minister dr. Marušić in ban dr. Puc. Pojav tega lista je spet obudil misel, da smo tik pred volitvami, kajti drugače je po državi kaj malo videti, da so volitve pred vrati. Shodov je malo, ljudje na deželi se za volitve malo menijo, najbolj živahno je še med kandidati, ki bi hoteli priti na Jevtičovo listo, za katero se je prijavilo mnogo oseb. Možna pa so še pred volitvami kakšna presenečenja. — Po uvozniku v drugi številki "Glas naroda" je sestavil svojo listo tudi hrvatski politik, Radićev naslednik, dr. Maček, s katerim so se zvezali tudi muslimani, približevanje del radikalcev, del Slovencev, tako da je nabral nad 200.000 podpisov. Začel je izdati tudi svoj list "Novi borac", ki pa je bil zaradi Mačkovih izjav zaplenjen. Po uvozniku v novem ljubljanskem dnevniku je pa dr. Maček izjavil, da ne pojde nikoli v Beograd, razen če ga pokličejo kot obtoženca pred sodišče za zaščito države. To opozicijsko kandidatsko listo bo te dni predložil beograjskemu kasacijskemu sodišču dr. Ante Trumbić. Vprašanje je še, ali bo potrjena. Člani vlade na svojih volilnih shodih zelo napadajo Mačkovo listo in njegove zaveznike dr. Spaha in Ljubo Davidovića, ki jih razglašajo za nore starce, ki povzročajo toliko skrbi.

Požar pri Motniku. — Na Brezovici pri Motniku je nastal požar na domačiji Marije Križnikove. Veter je razširil ogenj na tri kozolce in hlev, ki so pogoreli do tal. Uničeno je tudi mnogo kreme, gospodarskega orodja, mnogo žita in voz, da znaša vsa škoda najmanj 200.000 Din. Zarovalna bo krila le del tega zneska. Ogenj je bil podtaknjen, ker so že prejšnji mesec našli nekoč goreči dve sveči v krmi, a ju je domači sin še pravočasno odstranil. Zdal pa je zažgal podnevi, ko so bili Križnikovi na njivi pri delu. Gasilci so napeli vse sile, da so obvarovali vsaj hišo.

Umor. — V Snahovem pri Trzinu se je zgodil 14. apr. umor. Zaradi prepira sta se dva fanta stopila in eden je obležal mrtev, ustreljen. V gostilni so sedeli fantje, med njimi 30 letni Janez Perko in 27 letni Jože Močnik iz Sebelj. Perko je očital Močniku, da ni storil prav, da je pustil dekleta. Malo sta se spričala, a sta se spet pomirila. Ko pa so se pozno ponoči razšli, so bili najbrže že vinjeni in med obema fantoma, ki sta imela isto pot, se je prepir vnel znova. Nazadnje sta se sprijela. Metala sta se, Perko je grozil z nožem, Močnik pa je potegnil iz žepa revolver in ustrelil. Perko se je zadet v srce zgrudil na tla in umrl. Močnik se je ves zbežal sam javil orožnikom in izpovedal, da je v silobranu sprožil revolver, da bi Perka prestrašil, a ga je po naključju zadel v srce. Oba fanta, Perko in Močnik, sta bila znana kot mirna fanta, ki se nista nikoli pretepala. Alkohol je pač glavni skrivlec.

Umrli so: V Zagorju ob Savi rudniški uradnik Ferdo Poljšak, v Ljubljani kontrolor Hranilnice dravske banovine Jernej Bajželj, na zagrebški kliniki celjski student 6. razreda gimnazije Anton Oražem, v celjski bolnišnici 83 letni Franc Jazbinšek iz Zavod-

Hiša brez oken

V nekem newyorškem predmestju gradijo ta čas prvo hišo brez oken, na Angleškem pa dve hiši, ki sicer nista brez oken, a jih imata tako vdolane, da jih ni mogoče odpreti.

Razlogi za gradnjo takšnih hiš, ki jih imenujejo tudi hiše budočnosti, so na dlan. Graditelji nameravajo s tem ustvariti stanovanjske in poslovne prostore, ki bodo povsem neodvisni od zunanje temperature, vlage, svetlobe in predvsem bolj ali manj umazanega zraka. Takšni prostori pa v resnici ne potrebujejo več oken, ki so posredovalci, da pridejo zunanje svetlobne, temperaturne in zračne prilike k nam v goste.

V newyorških poslovnih lokalih imajo že davno naprave, ki vzdržujejo notranjo temperaturo enakomerno na neki višini, in o ameriških ventilacijskih napravah je tudi znano, da so čuda svoje vrste. V prostore prihaja samo izčiščen, na določeno stopnjo segret in s potrebno vlago opremljen zrak, druga naprava skrbi za to, da odhaja okuženi zrak, dim itd. stalno in hitro iz prostora.

Vsi ti prostori so opremljeni s pekaškimi ogrevalnimi likaji, ki se dajo seveda arhitektonsko spretno zakriti. Skozi en likaj prihaja sveži zrak, skozi drugega pa slabi odhaja. Toda to ni še samo ameriške specialitete. V londonskem hotelu Cumberland imajo n. pr. vdolanih 54 likajev, skozi katere pošljejo lahko vsako uro 2000 ton izčiščenega in prepranega zraka. Tudi ameriška "konkurenca" ne more dosti več. Sicer je zanimivo, da v vsem tudi ni mogoče posnemati Američanov. Angleži se zadovoljujejo n. pr. s 15 do 16 stopinj temperature v spalnicah, Američani pa zahtevajo znatno višje temperature in to tudi v poslovnih lokalih. Važna pa je regulacija temperature vsekakor za razne tovarne. N. pr. zahtevajo rana barvanja in izdelovanje umetne svile čisto določene temperature, da dobro uspejo.

Praktični nasveti

Čiščenje slonovine
Slonovina ali, kakor ji še zmerom pravimo, slonova kost, počasi porumeni. Če porumeni ves predmet, ki je iz nje izdelan, še ni tako. Toda če nastanejo sami majhni rumeni madeži, je nerodno. To se zgodi zlasti pogosto pri klavirskih tipkah. Počasni jih bomo očedili, če jih bomo pogosto obrisali s čunjco, pomočeno v čist alkohol ali pa v žganje.

Kavni ocedek
Kavni ocedek lahko izrabite v gospodinjstvu na dosti načinov. Le malo gospodinj ve, da z njim lahko imenitno popravimo obleke, ki so že nekoliko ponošene, da se v nekaterih krajih svetijo. Taka mesta potresite s suhim kavnim ocednikom in ga pustite na njih nekaj ur. Potem pa ga z mehko četko odstranite. Čudili se boste, kako temeljito odpravi vsak nadležan "sija".

S kavnim ocedkom lahko obnovite tudi umazane preproge na isti način. Le da jih potem očistite z ostro četko.

Tudi umazane steklenice se do-

ne, 68 letni posestnik Anton Kunej iz Kozjega in 46 letna rudarjeva žena Angela Golouhova s Slivnega pri Laškem, v Ljubljani trgovka Amalija Magdič-Milivojevič.

Nacijska Nemčija je slovesno proslavila 70-letnico generala Ludendorfa (na sredi), poveljnika nemške armade v svetovni vojni.

bro pomijejo s kavnim ocedkom. Vzeti ga je treba dve ali tri žlice, priliti tople vode in vse dobro premešati. Steklenice je treba potem še z vodo poplakniti.

Premočen baržun

Baržun je zdaj spet v modi. Iz njega ne delajo samo klobukov, ampak tudi obleke, kostume in podobno. Če vas preseneti dež in se bojite, da vam ne bi pokvaril baržunaste obleke, storite tole: Najprej pazite, da ne boste v mokri obleki kje sedli. Sploh se mokrega baržuna ne dotikajte. Ko pridete domov, ga samo dobro iztresite, da otresete kapljice, ki se še niso po blagu razlezele. Obleko potem obesite, da se dobro posuši, potem pa vzemite mehko ščet in z njo baržun rahlo okrtajte. Krtačite ga zmeraj v isti smeri in baržun bo spet kakor nov.

Suzanne Kish (levo) in Libby Scheurman, ki sta bili aktivni v stavki, katere je izbruhnila pri Natl. Screw & Mfg. Co. v Clevelandu.

V New Yorku je več Rusov kakor v Odesi

New York.—Newyorški zdravstveni komisar dr. John L. Rice poroča, da v mestu New Yorku rojeni Rusi prekašajo prebivalstvo mesta Odesa in tu rojeni Nemci nadkriljujejo prebivalstvo mesta Muensterja in Wuerzburga v Nemčiji. V New Yorku je več Italijanov kakor v Benetkah in Messini in več Judov kakor v vsej Palestini.

Nogavičarji zapretili stavko

Reading, Pa.—Nad deset tisoč nogavičarskih delavcev v tukajšnjih in okoliških tovarnah je zapretilo stavko, če bodo tovarnarji še nadalje zapostavljali unijske delavce.

Ni več zaupanja v vladni odbor

Postal je orodje avtomobilskih magnatov, pravi Green

Washington, D. C.—(FP)—Odrekanje pravice kolektivnega pogajanja in opozicija proti vladnemu avtornemu odboru sta odgovorni za stavke in izpore v avtni industriji, radi katerih je prizadetih nad 30.000 delavcev. Tako se glasi izjava Williama Greena, predsednika Ameriške delavske federacije.

"Avtni delavci v Toledu in nekaterih drugih mestih so oklicali stavke na svojo pest", je dejal Green. "Zunanji krogi, med temi ADF, jih niso urgirali, kakor naglašajo organizacije avtnih tovarnarjev. Stavke so posledica neznošnih razmer v avtni industriji in zato bo federacija nudila delavcem vso pomoč in kooperacijo.

"General Motor Corp. stalno zanika delavcem pravico kolektivnega pogajanja in zato so bili delavci prisiljeni v boj, da jo izvojujejo. Drugi vzrok stavk je pristranost vladnega avtnega odbora, kateremu načeljuje dr. Leo Wolman in kateri je postal orodje avtomobilskih magnatov. Ta odbor ne more funkcionirati, ker je zaradi svojega stališča izgubil zaupanje pri delavcih, ki sedaj glasno protestirajo in zahtevajo od Roosevelta, naj ga odpokliče."

Green je dalje rekel, da bi zavlada "harmonija in industrijski mir, ako bi dobil kontrolo nad avtno industrijo federalni delavski odbor ali pa pokrajinski odbor, ki bi ga prvi imenoval."

Stavka za pri-znanje unije

Lancaster, Pa.—Nad petsto delavcev in delavk je zastavkalo v podjetju Suchard Chocolate Co. za priznanje unije in izplačilo zaostale mezde. Družba je pred par meseci preselila svoje podjetje iz Philadelphije v to mesto, ko ji je lancasterska trgovska zbornica obljubila nekatere ugodnosti.

Kompanija bi morala v smislu pravilnika plačevati delavcem 42 centov na uro, delavkam pa 37 centov, toda prvim je plačevala le 35 centov, drugim pa 30. Stavkarji sedaj zahtevajo zaostalo vsoto \$10.345, za katero so bili prikrašani, in priznanje unije.

Tri dni mrtva živalica oživiljena

Los Angeles, Cal.—Dr. Ralph Willard, preiskovalni kemik, ki že več let eksperimentira z oživljanjem mrtvih živali, poroča, da je zadnje dni oživel morskega prašička, ki je bil tri dni zmrozen. Oživljena žival se je vrnila v popolno normalno stanje.

SLOVENSKA NARODNA PODPORA NA JEDNOTA
izdala svoje publikacije in še posebej list Prosveta za koristi, ter potrebno agitacijo svojih društev in članstva in za propagando svojih idej. Nikakor pa ne za propagando drugih podpornih organizacij. Vsaka organizacija ima običajno svoje glasilo. Torej agitatorični dopisi in naznanila drugih podpornih organizacij in ojih društev naj se ne pošiljajo listu Prosveta.

HUMOR

Komični "Qui pro quo"

Sopraga bogatega industrijalca je priredila večerjo in povabila med drugimi tudi nekega oficirja. Ta je dobil vabilo, hkrati pa uradno povelje, da mora vrati zvečer dežurno službo.

Dasi bi se bil seveda veliko rajši udeležil gostije, mu ni preostalo drugega, kakor da se ukloni povelju. Zato pošlje imenovani gospe svojega slugo z opravičilom in mu naroči, naj nazaj grede prinese večerjo.

Sluga odide in pismo pravilno odda gospe. Ko ga ta prečita, mu pravi, da odgovora ne dobi in da sme oditi. A sluga se ne gane in ko ga gospa vpraša, česa še hoče, odgovori strumno: "Gospod so mi ukazali, naj večerjo s seboj prinesem."

Gospa se začudi, vendar se sprči njegove neomajne resnosti nasmehne in mu ukaže, naj počaka. Čez nekaj minut dobi sluga kosarico, v njej pa po eno porcijo vsake jedi, določene za večerjo.

"Kaj pa to?" se začudi oficir, ki si je vsak dan dal donati hrano iz bližnje restavracije, ko zagleda namesto običajne preproste hrane obilico krožnikov z najbolj izbranimi gastronomskimi specialitetami.

Sluga se nedolžno smehlja in počasi pove, odkod je prinesel nenavadno večerjo. Oficir osupne in ne ve, ali naj se jezi ali smeje.

"Ali te je vrag obsedel? To je vendar že..." — smeh mu je udušil nadaljnje besede. Hitro, preudari stvar in vidi, da se mora galantno revanširati. Slugo pošlje v odlično sladličarno, kjer naroči lepo okrašeno torto in jo pošlje po slugi gospe, ki je protislugo prijazno sprejela in podarila slugi zlatnik.

Tenkostni sluga dolgo v zadregi ogleduje podarjeni zlatnik, potem se pa oglasi:

"Oprostite, gospa, toda torta velja tri zlatnike!"

Venizelos, grški vodja, obsojen na smrt

Atene, 6. maja.—Dva glavna voditelja zadnje grške revolte, bivši premier Venizelos in general Plastiras, sta bila včeraj obsojena na smrt v odsotnosti. Oba se nahajata v inozemstvu. Venizelosov sin je dobil 10 let zapora. Na smrt sta bila obsojena še dva voditelja revolte, Tzanakis in Condoureas, štirje so pa bili oproščeni.

Pojasnilo naročnikom!

Naročnikom, katerih naročnica je plačana na ta način, da so prišteti razni ali več tednikov iz ene družine hodi pojasnjeno sledeče: MI UPOŠTEVAMO in prištevamo posamezne tednike k eni naročnini v družini le tedaj in SAMO TEDIJA, KADAR PLACATE SVOJO NAROČNINO, nikakor pa ne kadar se kdo zmisi. Treba je računati, da mi mamo opravka s tisoče in tisoče imeni in naslovi in je treba imeti en sistem. Zato želim, da naj se nikar ne pošiljajo imena na upravnistvo pripisite še tega in tega k moji naročnini. To lahko storite samo takrat kadar vam naročnina poteče in kadar plačate ali ponovite svojo naročnino. Prosim, da se upošteva to. PHILIP GODINA, upravitelj.

Trije izmed 28 novih vojaških letal, ki so bila zgrajena za ameriški mornarični department.

Maksim Gorki:

MATI

SOCIALEN ROMAN

Počasi in z naporom je Jegor premikal ustni in pripovedoval življensko zgodbo svoje sode; njegove oči so se smejale. Mati je opazila, da jo namenoma draži; gledala je njegov vlažen, sinji obraz in si mislila:

— Umri bo ...

Ljudmila je vstopila, skrbno zaprla duri za seboj in rekla Vlasovki:

— Oni znanec se mora preobleči in čimprej odot. Pojdite, Pelageja Nilovna, dobite obleko zanj in jo prinesite sem. Skoda, da ni Sofje ... to je njena umetnost — skrivati ljudi.

— Jutri pride! — je pripomnila Vlasovka ogrnivši si ruto okolo pleč.

Vsakokrat, kadar so ji dali kako naročilo, jo je prišla močna želja, da dobro in naglo izvrši svojo nalogo, in na nič drugega ni več mislila kot na svojo nalogo. In sedaj je povsila obrvi in skrbno vprašala:

— Kako bi ga oblekli?

— Vseeno! Ponoči odide ...

— Ponoči bo težje — manj ljudi je na ulicah, pa tudi bolj pazijo, in še precej neokreten je ...

Jegor se je hripavo nasmejal.

— Mladi ste še, botrica!

— Ali te smem obiskati v bolnici? — je vprašala mati.

Zakašljal je in pokimal z glavo. Ljudmila se je s temnimi očmi ozrla na mater in dejala:

— Ali hočete bdeli pri njem; vrstili se bova? Da? Lepo! ... A sedaj pojdite brž ...

Ljubezno; ali trdo jo je prišla pod pazduho in jo peljala skozi duri, zunaj ji je potihlo dejala:

— Ne zamerite, da sem vas peljala ven ... vem, da je grobo ... Ali govorjenje mu zelo škoduje ... in jaz upam še vedno, da ...

To pojasnilo je zmedlo mater in zamoljajala je:

— Ali prosim vas! Kakšna grobost? ... Na svidenje ...

— Glejte, če ni vohunov! — je tiho dejala ženska. Z rokami si je otrlila sence, z ustmi je zatrepetala, obraz se ji je omilil ...

— Znam! ... — je odgovorila mati, ne brez ponosa.

Na vratih je obstala nekaj časa, popravila si ruto in se neopazno, a ostro ozrla naokolo. Skoro nezmotljivo je razločevala vohuna od množice. Dobro je poznala preračunano malomarnost v hoji, krčevito nepriljubljenost krenjen, utrujenost in dolgočasje na obrazu in za vsemi temi lastnostmi slabo prikrito streljanje nemirnih, neprijetno ostrih oči.

To pot ni opazila znanega obraza in lagodno je šla po cesti, potem si je najela izvoščka in se odpeljala na trg. Pri nakupu obleke je barantala s prodajalci in se jezila nad svojega moža-pijanca, ki ga mora skoro vsak mesec na novo oblačiti. Ta izmišljotina sicer ni učinkovala na trgovca, a njej sami je bila močno po godu — spotoma se je domislila, da policija ve, da mora Nikolaj menjati svojo obleko in da pošlje svoje zaupnike na trg. Z enako navidnimi opreznostmi se je vrnila na Jegorjevo stanovanje, potem je spremila Nikolaja ven iz mesta. Z Nikolajem sta šla vsak po svoji strani ulice, in materi je bilo smešno in prijetno videti, kako okorno je stopal Vjesovščikov, s sklonjeno glavo, zapletajoč se z nogami v dolge škrice rdečega plašča, in kako si popravljal klobuk, ki mu je lezel na nos. V samotni ulici ju je srečala Sašenka; mati se je poslovila od Vjesovščikova in odšla domov.

— A Paša sedi ... in Andrijaša ... — je mislila žalostno.

X.

Nikolaj Ivanovič jo je sprejel z nemirnim vzklikom:

— Veste — Jegorju je zelo slabo ... prav zelo! V bolnico so ga prepeljali ... Ljudmila je bila tu in prosila, da pridete tja ...

— V bolnico?

Z nervozno kretnjo si je Nikolaj poravnal očala, pomagal ji pri oblačenju jopiča, stisnil ji roko s svojo suho, toplo roko in dejal s tresočim glasom:

— Da! Vzemite še ta zavitek ... Ali ste odpravili Vjesovščikova?

— Vse je v redu ...

— Tudi jaz pridem tja ... k Jegorju ...

Od utrujenosti se je materi vrtilo v glavi, in Nikolajev nemir je zbuhal v njej slutnjo žalostne drame.

— Najbrž — umira ... — je v njeni glavi toplo razbijala mračna misel.

Dospelji v malo, snažno in svetlo izbo v bolnici je videla, da Jegor sedi na postelji in se na kupu belih blazin prijazno hohoče; to jo je pomirilo. Smeje je obstala na vratih in poslala, kako je bolnik razlagal zdravniku:

— Zdravljenje je — reforma ...

— Nikar ne stresaj slabih dvotipov, Jegor! — je s tenkim glasom vzklil zdravnik.

— A jaz sem revolucionar ... reforme so vražim ...

Zdravnik je oprezno položil Jegorjevo roko na kolena, vstal, zamišljeno se popraskal po bradi in otipaval otekline na bolnikovem obrazu.

Mati je dobro poznala zdravnika, bil je eden bližnjih prijateljev Nikolajevih, imenovali so ga Ivana Daniloviča. Stopila je k Jegorju, a on ji je pokazal jezik. Zdravnik se je obrnil.

— A, Nilovna! ... Na zdravje ... sedite! Kaj imate v rokah?

— Knjige so, menim.

— Citati ne sme! — je pripomnil drobni zdravnik.

— Idiota bi rad napravil iz mene! — je potolžil Jegor.

— Molči! — je dejal zdravnik.

Kratki, težki vdih, vlažno hropeč, so se iztrgali Jegorju iz prsi, njegovo obličje je bilo pokrito z drobnim potom; počasi je vzdignil težke, neposlušne roke in si z dlanjo otrl čelo. Čudno nepremična, otekla lica so pačila širok, dobrovoljen obraz, vse črte so izginile pod mrtvaško masko in le oči, globoko udrt, so gledale jasno, z zaničljivim nasmehom.

— Hej, znanost! Truden sem ... smem leči ... — je vprašal.

— Ne! — je kratko odgovoril zdravnik.

— No, kedar odideš, bom legel ...

— Nilovna, ne pustite mu! Popravite mu blazine ...

— In pa, prosim vas, ne razgovarjajte se z njim, škoduje mu ...

Mati je priklimala z glavo. Zdravnik je odšel z urnimi, drobnimi koraki. Jegor je zatislil oči, kakor da bi umrl, le prsti njegovih rok so se tiho gibali. Od belih sten tesne izbe je vel suh hlad in blede, kalna bridkost ... V visoko okno so gledali kodravi vrhovi lip, v temnem, prašnem listju so se jarko blestele žolte lise — hladni pozdravi prihajajoče jeseni.

— Smrt se mi bliža počasi ... — je dejal Jegor nepremično, ne da bi odprl oči. — Smilim se ji — kakšen krepek fant sem bil ...

— Molči, Jegor Ivanovič! — je prosila mati tiho in ga pobožala z roko.

(Dalje prihodnjik.)

nerodno izpod rok, zato mi je bilo težko, ker nisem mogel dela tako opravljati kakor izkušeni delavec. Šlo je pa z vsakim dnem bolj in jaz sem se v enem tednu popolnoma prilagodil razmeram. Na delo sem redno hodil ter delal šest dni v tednu.

Tisti čas se je začelo obračati na bolje v vseh ostalih tovarnah. Brezposelnost se laglje dobila delo, ko je nastopila pomladanska sezona in s tem mo se razmere splošno izboljšale. Po dolgi zimski dobi so nastopili za delavce zopet veselejši dnevi in mnogo delavcev je dobilo delo. Poleg drugih del so se odprla dela pri gradnji novih postopij, pri popraviljanju in tlakovanju cest in na polju. Kdor je bil že več časa brez dela, je rad segel po enem ali drugem, da si je zopet nekoliko uredil svoje finančne razmere.

V papirnici smo delali na tri alihte in se vrstili. Nekega dne, ko sem si zvil cigareto in prižgal, me je zasačil ravatelj tovarne. Sicer sem vedel, da je kajenje v tovarni strogo prepovedano, toda poskusil sem vseeno, misleč, da me ne bo nihče opazil. Na žalost me je pa sam ravatelj zasačil. Takoj sem slutil, da ne bo vse prav. Pripravljen sem bil na najhujše in čakal, kaj bo ravatelj napravil z menoj. On je takoj poklical delovodjo in mu rekel, naj me enostavno odpusti in zapodi iz tovarne.

V papirnici se je delalo po osem ur in delo je bilo dosti lažje nego v tisti zaprašenih livarni. Sedem dni je šlo nekaj dni bolj

Delovoda se je pokoril ukazu ravnatelja in povrhu me je še pošteno ozmerjal. Ko sem šel v glavno pisarno, da dobim izplačano, kar sem imel zasluženega, pa je prišel za mano in sporočil, da se je ravnatelj premislil. Povedal mi je, da je tako kruto ravnal v jezici, pa tudi ostrašiti me je hotel, da ne bi več kaj takega počel, ki je strogo prepovedano, in da lahko pridem na delo naslednji dan. Nato sem šel domov, delovodja pa nazaj v tovarno. Dospelji domov sem začel premišljevali, ali bi šel nazaj ali ne. Naposled sem se odločil, da ne grem več nazaj. Ker se je lahko dobilo delo drugje, sem upal, da bom že kaj primerne našel.

V par dneh sem res dobil drugo delo pri isti družbi, ki je lastovala še neko drugo papirnico v bližini.

Bilo je v vročem juliju, ko sem hodil na delo v drugo papirnico. Vročino je bilo zunaj težko prenašati, toda v tovarni je bila še hujša. Poleg razgretga zraka v tovarni nas je mučila tudi sopenarica. Bil sem zaposlen v oddelku, kjer se je tvarina, iz katere se je izdeloval papir, mela v kašo in brozgo, ki se je razredčevala v vroči vodi. Delala sva po dva skupaj in kadar sva napnila veliko posodo, v kateri se je brozga mela, sva imela dvajset minut počitka na vsako uro. Seveda je bilo s tem delo olajšano, toda vročino smo morali vseeno prenašati.

Tako se je moje delo ponavljalo od dne do dne in po šest dni na teden. Delali smo osem ur na dan in plača je bilo 50 centov na uro, štiri dolarje na dan. To je bilo za pečlarja, kakor sem bil jaz, že lep zaslužek. Preživljal sem se kakor se spodobi in še kakšen dolar mi je ostal za živne dneve, toda tistega dela sem se kmalu naveličal in ga pustil. Za drugim delom pa nisem šel takoj, kajti hotel sem se odpočiti. Ker je bilo v vročih poletnih dneh, sem pohajkoval v okolici mesta in posedal v senci. Včasih sem se podal tudi na ribolov, s katerim pa nisem imel dosti sreče. Ako sem slučajno kaj vjel na trnek, je bila majhna ribica, da sem jo jezno zalučal nazaj v vodo.

Po dveh tednih postopanja in zabavanja s ribolovom sem se zopet namenil, da pogledam za delom, katerega sem kmalu dobil. Začel sem delati na prostem, na progi železniške družbe. Delo je bilo v bližini mesta in se mi je še precej dopadlo. Največ smo premenjavali tračnice, pobirali izrabljene ven in polagali nove. Delovodja je bil dober človek in nas ni priganjal. Celo strinjal se je z nami, ko smo kritizirali kapitalistični sistem, ki tako slabo plačuje delavce v najbogatejši deželi na svetu. Samo pomagati nam v tem oziru ni mogel, ker je bil sam uslužbenec pri družbi, ki ga lahko vsak dan odsvoli. Na progi sem delal dva dni tedna in potem pustil delo, ker je bila plača premajhna. Za \$3.20 na dan nisem hotel več delati.

Potem sem šel vprašat za delo v tisto livarno, v kateri sem delal, ko sem prišel nazaj v Monroe iz države Missouri. V livarni sem delo takoj dobil in začel delati podnevi in po devet ur na dan. Plača je bila 50 centov na uro in računal sem, da bom precej več zaslužil nego na progi.

Tiste dneve sem dobil pismo od svojega prijatelja, s katerim sva skupaj prišla v Ameriko, se razšla v New Yorku in se nisva potem več videla. On je bil odgovoren bratu nekam v Pennsilvanijo.

Prijatelj me je v pismu vprašal, kako je z menoj, če sem zadovoljen v novi deželi, kje delam, koliko zaslužim in še druge stvari je hotel izvedeti od mene.

Jaz sem mu nemudoma odpisal in mu naštel krize in težave, s katerimi se ubijam v obljubljeni deželi. Nadalje sem mu pisal, da delam v nekem peklu, ki ni nič boljše od tistega, o katerem je govoril gospod župnik. Končno sem ga prosil, naj mi takoj odpíše in ako tam količkaj bolje kaže, bom pustil delo v livarni in prišel za njim.

(Dalje prihodnjik.)

Ali ste že naročili Prosveto ali Mladinski list svojemu prijatelju ali sorodniku v domovino? To je edini dar trajne vrednosti, ki ga za mal denar lahko pošljete svojcem v domovino.

Bele miške

Bogataš Medard je kupil svojega otroka za igračo tri bele miške. Vse so bile enake, majhne, ljubke, z rožnatimi smrčki. Z rdečimi očmi so strmele iz nizke bakrene kletke in zvedavo ogledovale otroke, sedale na zadnje noge in se izvrstno počutile.

Otroci so jih prvi dan oboževali, jim pošiljali z rokami poljubčke in sami niso vedeli, kaj bi jim dali. Drugi dan so jih veselo opazovali, jim kimali in jih krmili. Tretji dan se že niso več kaj prida brigali za nje, le včasih je kateri še pritekel in se nasmešnil njihovem smešnemu ponašanju. Četrty dan so jih že skoraj pozabili.

In tako so ostale miške same, deca se ni več brigala za nje, dekla jim je vsako jutro prinesla hrane in vode in šla, ne da bi se ozrla na nje.

Gospodar, gospod Medard sam, je pa rad obiskal bele miške. Če je ponoči prišel pozno domov, je vedno prihitel k njim v sobo, jim prinesel kako poslastico in se pričel z njimi pogovarjati. In miške so se ga kmalu tako privadile, da jim je lahko kar odprl kletko. Plezale so po njem, mu sedale na rame in glavo ter zadovoljno cvilele.

Medard je vedel, da njegovo bogastvo gine, da se tresejo temelji njegove sreče. Prav tedaj, ko je domneval, da je na višku, je prinesel otrokom bele miške, a že drugi dan je zvedel, da je z nesrečnimi špekulacijami izgubil dve četrtini svojega premoženja. Ker ga sreča dolej ni pustila na cedilu, je še vedno upal in špekuliral dalje, da bi spet pridobil, kar je šlo po zlu. Toda, odkar so bile v hiši bele miši, se je sreča obrnila in mu pokazala hrbet. Vse je lezlo nizdoli. To ga je begalo in bolelo. Sicer ni bil praznoveren, toda če se je spomnil, da se je prav tedaj, ko je prinesel tiste živalice, sreča obrnila, se mu je vendar pričela vsiljevati misel, da mora vmes tisti neki vzrok, da je tu neka zveza, ki je ne more dognati.

Nekega večera je hotel miške kar napoditi. A ko je obsedel pri njih in jih opazoval, je spoznal, da bi se brez njih dolgočasil, da bi bilo kar prazno, če bi ostal sam. Medard je bil nesrečen. Žena ga je varala vsako leto z drugim. Bila je hči bogatega bankirja, živila je razkošno in znala še bolj zapravljati denar, kakor ga njen mož kupičiti. A kadar je Medard zvečer vstopil v spalnico, mu je takoj pokazala hrbet. Čutil je njen prezir in odtaval je nazaj v sobo k miškam, kjer je legel kar na divan in zaspal.

Medardu se je nasmešnila sreča.

Neko noč je kar pritekel v eni sapi domov s časopisom v roki. Bil je zelo razburjen, saj je bila izžrebana njegova srečka. Rešen je bil, ker mu je srečka obetala visoko vsoto denarja, ki naj bi ga spet za dlje časa rešila vseh gmotnih skrbi.

Ko pa je vstopil v sobo k miškam, je opazil, kako so hitele nekaj grizti. Skočil je k njim in videl majhen kosček papirja, ki je bil že ves zgrizen in le po barvi je sklepal, da je morala biti kaka listina ali kaj sličnega. Pogledal je v priprto omaro, v kateri je bila shranjena srečka. Ni je bilo več. Žena je pred kratkim brskala v nji in jo samo na pol zaprla, da so spuščene miške lahko prišle do nje.

"Srečko ste zgrizle!" je zarulil Medard in udaril prvo najbližjo živalico, da je takoj obležala pred njim vsa drhteča in ga plašno gledala.

Hitel je k ženi:

"Srečko sem zadel, pa so jo miši zgrizle. Kako, da nisi omare dobro zaprla? Zdaž smo uničeni, srečka bi nas lahko rešila!"

Žena se je zasmejala:

"Mar mi je tvoja srečka in tvoje miši! Jutri se vrnem k staršem. Ti mi ne moreš več nuditi ugodja, ki si mi ga obljubil, — konec!"

"A kam z otroki?"

"S seboj jih vzamem!"

Zaklecala so mu kolena in zaklebal je iz spalnice.

In spet je sedel pri miškah. Tista, ki jo je udaril, se je splazila v kletko, kjer sta jo tovarišici ljubce lizali.

"Mi smo poslej tu odveč!" je mrko dejal in gajbico zaprl.

Nato se je počasi dvignil in še enkrat šel skozi vse sobe. Takoj je čutil, da mu niso več domače, da se je v mislih že poslovil od njih.

Le v otroški sobi ga je premagalo. Naglil se je nad malim Cirilčkom in ga poljubil, pogladil Marjančka po kodrastih lasih in objel svojo ljubko hčerko Milenko, ki je v sanjah zajejala.

Kam je Medard izginil s svojimi miškami, še danes nihče ne ve. Listi so pač poročali o različnih samomorilcih, a nihče ne more trditi da je bil med njimi tudi nekdanji bogataš Medard.

Nekoč sem srečal v podeželskem mestu starca z belimi miškami, ki so ljudem dvigale listke iz dolge ozke škatle. Na teh listkih so bile natiskane številke, ki naj bi ljudem prinesle srečo. Starček je bil lep, visok, častljiv mož in ves bel. Meni se je videlo, da je moral že uživati lepše dni. Nagovoril sem ga in mu omenil svojo povest. Nasmešnil se je in samo skomignil z rameni.

Potrdilo

Zdravnik izroči račun bratu pokojnika, ki ga je zdravil.

"Ali naj vam napišem potrdilo?" vpraša po prejemu denarja.

"Ne bo treba; bratova smrt zadostja za potrdilo, da je bil v vaši oskrbi."

V veleprodajalni leta vznemirjen gospod skozi vse prostore.

Prodajalec: "Ali iščete kaj?"

"Da, ženo sem izgubil."

"Žalna oblačila, prosim, nadstropje višje."

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETA

Po sklepu 10. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveta štete eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine k eni naročnici. Prosveta stane za vse enako, za člane ali nečlane \$6.00 za eno leto nino. Ker pa člani še plačajo pri ascementu \$1.20 za teden, se jim šteje k naročnini. Torej sedaj ni vzroka, reči, da je list predrag za S. N. P. J. List Prosveta je vaša lastnina in gotovo je v vsaki družini ki bi rad čital list vsak dan. Cena listu Prosveta je:

Za Zdrni. države in Kanado \$6.00	Za Cicero in Chicago je...
1 tednik in..... 4.80	1 tednik in.....
2 tednika in..... 3.60	2 tednika in.....
3 tednike in..... 2.40	3 tednike in.....
4 tednike in..... 1.20	4 tednike in.....
5 tednikov in..... nič	5 tednikov in.....
Za Evropo je..... \$9.00	

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Order v pisnu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina.

Pojasnilo: Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tednik, moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena na Prosveto, to takoj nasamiti upravništvu lista, in obenem doplačati vsoto listu Prosveta. Ako tega ne store, tedaj mora upravništvo datum za to vsoto naročniku.

PROSVETA, SNPJ, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priloženo pošiljam naročnino za list Prosveto vsoto \$.....

1) Ime..... Čl. družna M.....

Naslov.....

Ustavite tednik in ga pripilite k moji naročnini od sledečih članov družine:

2)..... Čl. družna M.....

3)..... Čl. družna M.....

4)..... Čl. družna M.....

5)..... Čl. družna M.....

Mesto..... Država.....

Nov naročnik..... Star naročnik.....

TISKARNA S.N.P.J.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in dr.

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne. Cene smerne, unijeko delo prve vrste

Pišite po informacije na naslov:

S.N.P.J. PRINTER

2657-59 SO. LAWDALE AVENUE

Telefon Rockwell 4904

CHICAGO, ILL.

Tam se dobe na želje tudi vse vrste posla

Izkušnje slovenskega priseljenca

Piše Frank Kroll

(Nadaljevanje.)

X.

Bilo je meseca februarja, ko sem se poslovil od sorodnikov, prijateljev in zancev v Marcellinu in se odpeljal proti državi Michigan. Po par dneh vožnje sem se vrnil v mesto, kamor sem bil dospel iz stare domovine in kjer sem kot novinec imel dosti neprilik. Med potom sem iz vlaka opazoval razne pokrajine, naselbine in mesta, skozi katere smo se vozili. V Chicagu bi se bil rad dlje časa pomudil in si ogledal razne zanimivosti, toda ni bilo časa za to. V Chicagu sem se samo presedel na drugi vlak in se odpeljal proti Toledu in od tam v Monroe, Mich.

Po dolgi vožnji sem srečno izstopil na postaji v Monroeu. Prav nič nisem bil v strahu kakor tedaj, ko sem prišel iz stare domovine. Bilo mi je vse znano in zato sem jo naravnost ubral po ulici in dospel na dom moje tete. Dala mi je v najem eno sobo in začel sem pečlari. Sam sem si kuhal, čistil in držal svojo sobo v redu. Na ta način sem nadaljeval svoje samsko življenje.

Nekega dne sem šel s vsakom y livarno, kjer sem vprašal delovodjo, če mi more preskrbeti delo. Dejal je, da še ne, vendar me je potolažil z obljubo, da ga bom dobil naslednji teden.

En teden bivanja v Monroe je brzo pretekel. Potem sem res dobil delo, katerega je neki delavec pustil. Ko sem ponovno prišel v livarno, mi je delovodja rekel, da bom imel stalno delo. Tako sem bil zopet uvrščen med ostale delavce ter si v potu svojega obraza začel služiti svoj kruh.

Novo delo sem obdržal tri mesece in v tem času sem si pošteno nategnil mišice in svoje telo precej dobro obrabil, kajti na teži sem izgubil par funtov. Delo je bilo pretežno in zato sem začel tuhtati, kako bi prišel do lažjega dela. Predno sem imel pustiti delo v livarni, sem poizvedoval za drugo službo ter jo končno tudi dobil v neki papirnici. Ko sem po trimesečnem garanju v livarni dobil delo v papirnici, sem bil preskrbljen z zaslužkom že vnaprej in zato sem brez vsake bojazni ostavil težko delo in se lotil drugega.

V papirnici se je delalo po osem ur in delo je bilo dosti lažje nego v tisti zaprašenih livarni. Sedem dni je šlo nekaj dni bolj